

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peuterspeelschool De Akker

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 4 februari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 4 oktober 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op peuterspeelschool De Akker.

De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de peuterspeelschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang proberen we een nieuwe manier van werken uit. We onderzoeken onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven (waaronder peuterspeelscholen) en de groepen 1 en 2 van basisscholen. We hebben op meerdere locaties in de gemeente Hengelo een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

We vinden dat de pedagogisch medewerkers op een prettige en positieve manier met de peuters omgaan. Ze zorgen voor rust in de groep en hierdoor kunnen de peuters fijn spelen. Ook dagen de pedagogisch medewerkers de peuters uit om elke dag nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers helpen de peuters als ze iets moeilijk vinden.

Alle teamleden volgen cursussen zodat ze steeds beter worden in hun werk. Ze werken samen om de peuters goed voor te bereiden op de basisschool.

Wat kan beter?

Doordat de peuterspeelschool sinds dit schooljaar deel uitmaakt van het integraal kindcentrum (IKC), is er veel veranderd voor de pedagogisch medewerkers. De directeur van het IKC wil daarom samen met de peuterspeelschool afspreken wat ze dit jaar gaan oppakken en wat ze de komende jaren samen willen bereiken. Ze willen ook opschrijven wie wat doet. Nu is dat niet duidelijk. Tot slot heeft de peuterspeelschool niet in beeld of de peuters goed voorbereid naar groep 1 van de basisschool gaan. Dit is een volgende stap voor de peuterspeelschool.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Kinderopvangorganisatie: Spring!

LRK-nummer: 367374614

Totaal aantal doelgroepeuters: 23

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuterspeelschool De Akker.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, de intern begeleider, de pedagogisch-educatief coach, de directeur IKC en de directeur van Spring!. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de directeur IKC, de pedagogisch-educatief coach, de directeur van Spring! en de bestuurder van Spring!.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
 - V** Voldoende
 - G** Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuterspeelschool De Akker.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterspeelschool De Akker op de meeste standaarden als voldoende. Zo zijn onder andere het aanbod, pedagogisch-educatief handelen en de kwaliteitscultuur op orde. We constateren dat de fase waarin de IKC-ontwikkeling zich bevindt, ertoe bijdraagt dat de standaard Kwaliteitszorg als 'kan beter' is gewaardeerd. Het is aan Spring! om samen met de directeur van het IKC een stip op de horizon te zetten en vervolgens planmatig en doelgericht te werken aan verdere verbetering van de kwaliteit van de voorschoolse (en vroegschoolse) educatie.

Context

Peuterspeelschool De Akker is dit schooljaar (1/8/2018) ontstaan uit een samenvoeging van peuterspeelzaal 't Akkertje en peuterspeelzaal De Drienermaatjes. Peuterspeelschool De Akker maakt nu, samen met basisschool De Akker, deel uit van IKC De Akker. De peuterspeelschool en de basisschool zijn, samen met de logopedie en een kinderdagverblijf, gehuisvest in hetzelfde gebouw. De inhoudelijke IKC-ontwikkeling staat in de kinderschoenen.

Op peuterspeelschool De Akker zitten in totaal 23 doelgroepeuters die vier dagdelen per week voorschoolse educatie krijgen. Op de dag van het onderzoek waren er in totaal 12 peuters (in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar) aanwezig, waarvan zeven met een vve-indicatie. Eén van de doelstellingen van het IKC is het bevorderen van de integratie van doelgroepeuters en niet-doelgroepeuters.

Het afgelopen schooljaar hebben veel veranderingen plaatsgevonden. We zien dat onder andere bij de huisvesting, de fusie en de totstandkoming van het IKC. Daarnaast vonden ook wijzigingen plaats in de personele aansturing. In de afgelopen maanden zijn de directeur van het IKC, de intern begeleider en de pedagogisch-educatief coach gestart.

Tot slot noemen we dat peuterspeelzaalorganisatie Spring! als gevolg van de harmonisatie per 1/1/2018 is overgenomen door de gezamenlijke schoolbesturen in de gemeente Hengelo. Dit is, net als de IKC-ontwikkeling, een verandering voor de teams op de locaties.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 22 mei 2017 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuterspeelschool De Akker.

3.1. Toelichting Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

Ontwikkelingsproces

Het aanbod is integraal en doelgericht

We waarderen het aanbod als voldoende. De pedagogisch medewerkers gebruiken een integrale vve-methode om de ontwikkelingen van de peuters te stimuleren. Zij werken elke drie weken aan een thema en verbinden dit aan passende (SLO-)doelen en activiteiten. Er is dagelijks sprake van een gevarieerd aanbod op de ontwikkelingsgebieden taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek. We vinden het mooi om te constateren dat de ruimte per thema bewust anders wordt ingericht met verschillende spelmaterialen. Naast vaste elementen, als de dagritme kaarten en de thematafel, variëren de pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld in de puzzels, boekjes en spelmaterialen.

De pedagogisch medewerkers houden rekening met verschillen

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkelingen van de peuters met behulp van een kindvolgsysteem (voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motorische ontwikkeling). Daarnaast nemen ze de peupertoetsen af voor taal en rekenen. Vervolgens verdelen zij de peuters over drie groepen (pietere peuters, de basisgroep en de tutorgroep). Ze beschrijven aan welke doelen in het thema wordt gewerkt, welke activiteiten daar bij horen en wanneer zij dit aanbieden. Doordat de pedagogisch medewerkers een vast dagritme hanteren, lukt het hen dagelijks de benodigde zorg te plannen. Zij gebruiken daarvoor de grote kring, de kleine kring en tutoractiviteiten. De pedagogisch medewerkers evalueren dagelijks het effect van hun handelen ten aanzien van de tutoring en maken daarvan notities. Na afloop van het thema kijken de pedagogisch medewerkers of de geboden hulp het gewenste resultaat heeft gehad.

Er is zodoende sprake van een heldere zorgcyclus.

Een warme sfeer waarin de peuters actief bezig zijn

We waarderen het pedagogisch-educatief handelen als voldoende. Tijdens de observatie zagen we dat de peuters zelfstandig en samen met andere peuters tot spel komen. De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm pedagogisch klimaat. De peuters doen actief mee met alle activiteiten, zoals zingen en bewegen, en spelen veel met elkaar. De pedagogisch medewerkers stimuleren de peuters om mee te spelen en om mee te doen in gesprekjes. Zij voegen veel (thema)woorden toe door deze te benoemen en zij variëren in het stellen van open en gesloten vragen.

Een volgende stap kan zijn om meer moeilijke, denkvragen te stellen, zodat ook de pientere peuters uitgedaagd worden in de kring. Tot slot benoemen we in positieve zin dat de pedagogisch medewerkers stapsgewijs met de peuters nieuwe activiteiten oppakken. Hiermee sluiten zij per peuter aan op de zone van naaste ontwikkeling. Het samen terugkijken op hoe het ging vindt nog niet plaats en kan zodoende verder ontwikkeld worden.

Extra ondersteuning

Als er peuters zijn die extra zorg nodig hebben, schakelen de pedagogisch medewerkers, na overleg met de ouders, de intern begeleider en de orthopedagoog van het Expertisecentrum Jonge Kind (EJK) in. Dit leidt tot observatie op de groep en handelingsadviezen voor de pedagogisch medewerkers. Waar nodig vindt afstemming plaats met de andere zorgverleners, zoals de logopedie.

De samenwerking binnen het IKC is in wording

Bij de vve-peuters vindt altijd een warme overdracht plaats van kindgegevens tussen de pedagogisch medewerkers, de leraar van groep 1 en de intern begeleider van het IKC. Daarbij gebruiken zij het Hengelose overdrachtsformulier. Ook vindt sinds dit schooljaar overleg plaats tussen de pedagogisch medewerkers, de onderbouwcoördinator van de school en de intern begeleider van het IKC.

De inhoudelijke samenwerking tussen de peuterspeelgroep en de basisschool binnen het IKC staat in de kinderschoenen. Van een inhoudelijke doorgaande lijn tussen de voor- en de vroegschool is nog geen sprake. Er zijn voornemens om gezamenlijk het aanbod en het kindvolgsysteem samen door te nemen en vervolgens op elkaar af te stemmen.

De samenwerking met de ouders vindt plaats op verschillende momenten. Ouders krijgen bij elk thema de informatiebrief mee, met daarop liedjes, woorden van het thema en spelletjes. Bovendien zijn er koffieochtenden aan het begin van elk nieuw thema. Aan het eind

van elke ochtend blikken de pedagogisch medewerkers en de ouders samen terug op de dag. De pedagogisch medewerkers kunnen, afhankelijk van de kenmerken van de ouderpopulatie, andere activiteiten toevoegen, zoals het meegeven van spelmaterialen.

3.2. Toelichting Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•		

Resultaten voorschoolse educatie

Op de peuterspeelschool is geen zicht op de ontwikkelingsresultaten van de doelgroeppeuters. Hoewel de pedagogisch medewerkers per peuter in beeld hebben wat de vaardigheidsgroei is, ontbreekt een beeld voor de locatie als geheel. Het is zodoende onduidelijk of de doelgroeppeuters zich ontwikkelen naar verwachting en of het gelukt is om hun achterstanden te verkleinen voordat zij naar groep 1 van de basisschool gaan. Dit kan verbeterd worden.

3.3. Toelichting Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Toelichting Kwaliteitszorg en ambitie

Een systeem van kwaliteitszorg begint met een gezamenlijke visie
We waarderen de standaard Kwaliteitszorg als 'kan beter' vanwege het ontbreken van een sluitend systeem van kwaliteitszorg op het moment van het onderzoek.

De houder van de peuterspeelschool heeft in het pedagogisch beleidsplan opgeschreven wat de uitgangspunten zijn voor alle peuterspeelscholen in de gemeente Hengelo. De houder streeft ernaar dat alle peuters in de gemeente een uitdagende speel- en leeromgeving krijgen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. We zien dat de houder gewend is te werken met een systeem van kwaliteitszorg. De houder heeft de hoofdlijnen uit het pedagogisch beleidsplan namelijk uitgewerkt in formats en protocollen.

Echter, het afgelopen jaar heeft de nadruk gelegen op de harmonisatie en de vorming van de IKC's. Hierdoor ontbreekt het op dit moment aan een helder jaarplan voor het IKC (inclusief de peuterspeelschool) van waaruit doelgericht en planmatig gewerkt wordt aan kwaliteitsverbetering. Om hiertoe te komen is het nodig dat er een gezamenlijke IKC-visie is van waaruit gewerkt wordt. Een eerste bijeenkomst om tot deze visie te komen, staat op korte termijn gepland. Daarnaast moet helder worden wie waarvoor verantwoordelijk is in de uitvoering en de aansturing van de kwaliteitsverbetering.

Een professionele cultuur, maar onduidelijke structuur

We waarderen de kwaliteitscultuur op de peuterspeelschool als voldoende, maar zien mogelijkheden voor verbetering in de (organisatie)structuur.

Tijdens het onderzoek hebben we gemerkt dat er bij alle betrokkenen binnen het IKC die we spraken, een grote bereidheid is om samen te werken. Alle betrokkenen werken, individueel en gezamenlijk, aan het vergroten van hun professionaliteit. De IKC-directeur en de adjunct-directeur volgen bijvoorbeeld een opleiding tot IKC-directeur. De pedagogisch medewerkers volgen de scholingen die zijn opgenomen in het opleidingsplan van Spring!, waaronder de gezamenlijke cursussen met alle intern begeleiders van de IKC's. We merken bij alle betrokkenen een groot enthousiasme om een doorgaande lijn te realiseren voor alle kinderen.

Doordat het IKC pas sinds dit schooljaar gestart is, is er in de structuur echter nog veel onduidelijk. Het ontbreekt aan een heldere taakomschrijving en verantwoordelijkheidsverdeling tussen bijvoorbeeld de intern begeleider van het IKC, de pedagogisch-educatief coach en de onderbouwcoördinator.

Er vindt een dialoog plaats

De houder Spring! verantwoordt zich jaarlijks aan de gemeente. Dit betreft vooral een cijfermatige verantwoording over het aantal vve-doelgroepeuters. Van verantwoording over de geleverde kwaliteit en de behaalde resultaten is geen sprake. Dit kan verbeterd worden.

Tegelijkertijd vinden we het positief dat alle betrokkenen in het IKC gezamenlijk starten met ontwikkelen van een nieuwe visie. Iedereen doet mee en de inbreng van de voorschool in het IKC wordt gewaardeerd. Ook de ouders met wie we spraken, hebben ideeën over een doorgaande lijn tussen de voor- en vroegschool. Hun inbreng kan op meer structurele basis, bijvoorbeeld in een klankbordgroep, meegenomen worden.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

De peuterspeelscholen van Spring! zijn onderdeel van Stichting Spring! Peuterspeelscholen. Met ingang van 1 januari 2018 is Spring! bestuurlijk ondergebracht bij de drie schoolbesturen voor primair onderwijs in Hengelo. Deze nieuwe bestuurlijke constructie heeft geleid tot grote veranderingen in de bedrijfsvoering en organisatiestructuur van Spring!. De eerste helft van 2018 heeft vooral in het teken gestaan Spring! in deze nieuwe constellatie te positioneren. De kwaliteit van werken heeft hierdoor minder aandacht gekregen. De bevindingen van de inspectie dat door de reorganisatie op een aantal onderdelen verlies van kwaliteit is te zien, kwamen dan ook niet als een verrassing en werden reeds onderkend.

De bevindingen hebben betrekking op de volgende onderdelen:

- kwaliteitszorg
- ontbreken van een heldere taakomschrijving en verantwoordelijkheidsverdeling in IKC verband
- zicht op ontwikkelingsresultaten van kinderen
- warme overdracht gegevens kinderen naar basisschool
- ouderbetrokkenheid

Met ingang van het nieuwe schooljaar (september 2018) heeft Spring! een aantal maatregelen getroffen om te werken aan kwaliteitsverbetering en de pedagogisch medewerkers te ondersteunen in hun werk.

- Met ingang van september 2018 is een pedagogisch-educatief beleidsmedewerker/coach aangesteld.
- Per IKC zijn afspraken gemaakt wie verantwoordelijk is en kan zijn voor de kwaliteit op de peuterspeelschool; de pedagogisch-educatief beleidsmedewerker en/of de intern begeleider van de basisschool.
- Per 1 januari 2019 zijn 12 peuterspeelscholen (15 in totaal) gehuisvest in basisscholen en maken deel uit van een IKC. Uiterlijk 1 januari 2020 zijn de 3 andere speelscholen ondergebracht in een basisschool.
- Per IKC wordt een keus gemaakt welk Kind-Volg-Systeem gehanteerd wordt en wordt een plan opgesteld hoe dit geïmplementeerd wordt in de peuterspeelschool. De locaties die nog geen onderdeel uitmaken van een IKC blijven vooralsnog werken met CITO.

Wij verwachten dat in 2019 de IKC ontwikkeling een sterke impuls zal geven aan de voorschoolse educatie. Wij hebben er alle vertrouwen in dat dit een belangrijke bijdrage zal leveren aan het verbeteren en verhogen van de kwaliteit.